

ODPIS

Sygn. akt VIII U 9953/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący del. SSR Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Anna Narożna

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2015 r. w Poznaniu

odwołania **E. D.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 4 września 2014r., znak: (...) oraz od decyzji z dnia 2 kwietnia 2015 r., znak (...)

w sprawie **E. D.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o rentę rodzinną

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 4 września 2014 r. w ten sposób, że przyznaje odwołującej prawo do renty rodzinnej na okres do zakończenia ostatniego (IV) roku studiów,**
- 2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 2 kwietnia 2015 r. w ten sposób, że nie wstrzymuje wypłaty renty rodzinnej.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 września 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. – Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 28 sierpnia 2014 r. wznowił wypłatę renty rodzinnej dla E. D. od dnia 1 października 2014 r., do dnia 30 kwietnia 2015 r. (vide: decyzja w aktach ZUS)

Dnia 8 października 2014 r. w formie i terminie prawem przewidzianym **E. D.** wniosła odwołanie od powyższej decyzji, dochodząc jej zmiany, poprzez przyznanie renty rodzinnej do dnia zakończenia studiów inżynierskich pierwszego stopnia i to bez ograniczenia czasowego do dnia 30 kwietnia 2015 r. W uzasadnieniu odwołująca przedstawiła obszernie swoją sytuację życiową, związaną z rozpoczęciem 3,5-letnich (7-semestralnych) studiów inżynierskich w październiku 2012 r., a nadto zaprezentowała interpretację przepisów o rencie rodzinnej w świetle konstytucyjnych gwarancji praw rodziny i prawa do nauki oraz przytoczyła relewantne orzecznictwo sądowe. (vide: odwołanie – k. 2-5)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu przytoczył art. 68 ustawy emerytalno-rentowej, wskazał na bezsporne fakty: zbliżające się ukończenie przez odwołującą 25 lat w dniu 21 kwietnia 2015 r. oraz przypadanie planowego zakończenia realizowanych przez nią 3,5-letnich (7-semestralnych)

studiów w dniu 28 lutego 2016 r. Organ rentowy podkreślił, że odwołująca jest na przedostatnim, a nie ostatnim roku studiów. (vide: odpowiedź na odwołanie – k. 8)

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając z urzędu na podstawie ustawy emerytalno-rentowej, wstrzymał wypłatę renty rodzinnej dla E. D. od dnia 1 maja 2015 r., wobec ustania uprawnień z ukończeniem 25 roku życia. (vide: decyzja w aktach ZUS)

Dnia 27 kwietnia 2015 r. w formie i terminie prawem przewidzianym **E. D.** wniosła odwołanie od powyższej decyzji, dochodząc jej uchylecia. W uzasadnieniu odwołująca przywołała argumentację naprowadzoną w postępowaniu wywołanym odwołaniem od decyzji z dnia 4 września 2014 r., a nadto wskazała, że dnia 20 kwietnia 2015 r. została wpisana na ostatni rok studiów, zatem w dniu ukończenia 25 roku życia (21 kwietnia 2015 r.) była studentką ostatniego roku. (vide: odwołanie – k. 2-3 akt VIII U 1953/15)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu przytoczył art. 68 ustawy emerytalno-rentowej oraz stwierdził, że w dniu ukończenia 25 roku życia odwołująca była studentką przedostatniego, a nie ostatniego roku studiów. Organ rentowy powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1989 r., II UZP 3/89 i wyraził zapatrywanie, że w przypadku odwołującej warunkiem kontynuowania wypłaty renty rodzinnej byłoby przedłożenie zaświadczenia uczelni potwierdzającego zaliczenie przed ukończeniem 25 roku życia wszystkich przedmiotów i zdania wszystkich egzaminów – czego odwołująca bezspornie nie dopełniła. (vide: odpowiedź na odwołanie – k. 8-9 akt VIII U 1953/15)

Zarządzeniem z dnia 1 czerwca 2015 r., sprawę VIII U 1953/15 połączono ze sprawą VIII U 9953/14 celem łącznego prowadzenia i rozstrzygnięcia. (vide: zarządzenie z dnia 01.06.2015 r. – k. 10v akt VIII U 1953/15)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. D. urodziła się dnia (...)

Od dnia 20 lutego 2004 r. odwołująca pobierała rentę rodzinną po zmarłym ojcu, A. D..

Dnia 1 października 2012 r. odwołująca rozpoczęła 3,5 letnie studia na Uniwersytecie Przyrodniczym w P.. Planowy termin ukończenia studiów przypada na dzień 28 lutego 2016 r.

Decyzją z dnia 4 września 2014 r. organ rentowy wznowił wypłatę renty rodzinnej od dnia 1 października 2014 r., do dnia 30 kwietnia 2015 r.

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2015 r. organ rentowy wstrzymał wypłatę renty rodzinnej od dnia 1 maja 2015 r.

Dnia 20 kwietnia 2015 r. odwołująca została warunkowo wpisana na VII (ostatni) semestr studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na rok akademicki 2015/2016, przewidywany termin ukończenia studiów 28 lutego 2016 r.

Wpisu warunkowego na ostatni rok studiów dokonano pomimo niezaliczenia przez odwołującą wszystkich przedmiotów przewidzianych programem VI semestru, w trybie § 23 pkt 11 Regulaminu Studiów (...) w P..

Dnia 1 czerwca 2015 r. odwołująca zaliczyła wszystkie przedmioty przewidziane programem VI semestru studiów i jej wpis na VII semestr stracił charakter warunkowy.

bezsporne; nadto dowód: zaświadczenie z dnia 01.10.2012 r. (k. 122 akt ZUS), pismo odwołującej z dnia 20.04.2015 r. z decyzją Prodziekana ds. Biotechnologii (k. 18 akt), kserokopia indeksu odwołującej (k. 19 akt), zaświadczenie z dnia 20.04.2015 r. (k. 21 akt) kserokopia indeksu odwołującej (k. 32-36 akt), zaświadczenie z dnia 01.06.2015 r. (k. 37 akt), zeznania odwołującej (k. 16 i k. 38 akt)

Powyższy – całkowicie bezsporny – stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS i aktach sprawy niniejszej oraz na podstawie zeznań odwołującej.

Dokumentom Sąd dał wiarę w pełni, albowiem zostały sporządzone przez właściwe organy w granicach ich kompetencji, a nadto ich autentyczność i wiarygodność nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Zeznaniom odwołującej Sąd również dał wiarę. Relacja odwołującej w kwestiach relewantnych prawnie powieliła informacje zawarte w wiarygodnych dokumentach.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej, do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) – 4) (...) [pominięto].

Zgodnie z art. 68 ustawy emerytalno-rentowej, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) (...) [pominięto];
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) (...) [pominięto].

Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Kwestią sporną i relewantną prawnie było to, czy odwołująca w dniu ukończenia 25 roku życia, tj. dnia 21 kwietnia 2015 r. była studentką ostatniego roku studiów.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, określenie ostatniego roku studiów wyższych dla celów przedłużenia prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej następuje w oparciu o postanowienia regulaminu studiów obowiązującego w konkretnej szkole wyższej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.10.2003 r., II UK 138/03). Z kolei Sąd Apelacyjny w Warszawie wyraził zapatrywanie, że ostatni rok studiów nie zawsze jest tożsamy z końcem roku akademickiego, przewidzianym zwyczajowo na dzień 30 września. W zależności od postanowień regulaminu studiów wyższych, obowiązujących na konkretnej uczelni, może on wykraczać poza ten termin (por. wyrok z dnia 19.06.2006 r., III AUa 487/06). Wreszcie, Sąd Najwyższy wskazał, że ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej, następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego na podstawie regulaminu obowiązującego daną uczelnię. W regulaminie określa się również indywidualny tok studiów, w którym daty rozpoczęcia i ukończenia poszczególnych semestrów i lat studiów nie muszą zbiegać się z datami obowiązującymi ogół studentów. W każdym wypadku regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów studiuje dany student (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20.04.2006 r., I UK 265/05).

W świetle orzecznictwa utratę uprawnień do renty rodzinnej powoduje ukończenie nauki i zaprzestanie jej kontynuowania. Zasadniczym celem tego świadczenia jest przy tym dostarczenie środków utrzymania w czasie, gdy w związku z kontynuowaniem nauki, dana osoba nie pracuje i nie ma źródeł utrzymania. Nie ma w tym przypadku znaczenia to, czy rok studiów był powtarzany, czy też nie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06.04.2006 r., II UK 174/05). Sąd ten podkreślił, iż na podstawie art. 68 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej, prawo do pobierania renty

rodzinnej ulega przedłużeniu do zakończenia ostatniego roku akademickiego, na którym uprawniony ukończył 25 rok życia, bez względu na to, czy rok ten powtarza, czy odbywa na nim studia po raz pierwszy. Prawo do przedłużonej ochrony ubezpieczeniowej dotyczy jednak okresu do ukończenia ostatniego roku studiów, na którym uprawniony ukończył 25 lat, a nie do ukończenia studiów wyższych bez względu na wiek. Oznacza to, że warunkiem przedłużenia ochrony ubezpieczeniowej jest ukończenie przez uprawnionego 25 lat życia na ostatnim roku studiów, a termin końcowy tej ochrony wyznacza data zakończenia tego konkretnego roku akademickiego studiów w szkole wyższej.

Sąd ustalił następujące fakty:

(i) § 23 pkt 3 Regulaminu Studiów (...) w P. stanowi, że warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie łącznej liczby punktów ECTS przypisanej dla semestru, zgodnie z programem studiów, a także zaliczenie zajęć dydaktycznych w modułach/przedmiotach kontynuowanych, z kolei zgodnie z pkt 11, dziekan może dokonać warunkowego wpisu na kolejny semestr, o ile łączna liczba punktów ECTS, uzyskanych przez studenta za przewidziane w programie studiów zajęcia, wynosi nie mniej niż: $30 \cdot L - 12$, gdzie L oznacza liczbę semestrów od rozpoczęcia studiów. W uzasadnionych przypadkach, dziekan może obliczoną liczbę punktów zmniejszyć nie więcej niż o 2,

(ii) dnia 20 kwietnia 2015 r. odwołująca w trybie § 23 pkt 11 cytowanego Regulaminu Studiów... została wpisana warunkowo na VII (ostatni) semestr 3,5-letnich (7-semestralnych) studiów, które planowo kończą się dnia 28 lutego 2016 r.,

((...)) dnia 21 kwietnia 2015 r. odwołująca ukończyła 25 rok życia.

Wobec powyższych ustaleń faktycznych, w świetle zreferowanych przepisów i utrwalonej ich wykładni, odwołującej – jako studentce ostatniego roku studiów, którą stała się z mocy wpisu dokonanego dnia 20 kwietnia 2015 r. – niewątpliwie przysługuje prawo do renty rodzinnej do zakończenia ostatniego (IV) roku studiów.

W tym miejscu należy odnieść się do argumentu organu rentowego, który powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1989 r., II UZP 3/89 wyraził zapatrywanie, że warunkiem kontynuowania wypłaty renty rodzinnej po ukończeniu przez studenta 25 roku życia jest zaliczenie przed ukończeniem 25 roku życia wszystkich przedmiotów i zdanie wszystkich egzaminów – czego odwołująca bezspornie nie dopełniła.

Argumentacja organu rentowego jest nie tyle chybiona, co niepełna, co w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy prowadziło do błędnej konkluzji. Otóż, argumentacja Sądu Najwyższego, jak i organu rentowego nie uwzględnia specyfiki i różnorodności regulaminów studiów w dzisiejszych czasach. In casu nie uwzględnia regulacji zawartej w § 23 pkt 11 Regulaminu Studiów (...) w P., komplementarnej z obowiązującym na uczelniach systemem punktowym zaliczania przedmiotów, semestrów i lat studiów (por. § 8 ust. 6 Regulaminu Studiów...). Zgodnie z referowaną regulacją możliwe jest warunkowe zaliczenie semestru studentowi, który – jeszcze – nie uzyskał wszystkich przewidzianych programem zaliczeń i nie zdał egzaminów, ale legitymuje się już znaczną liczbą uzyskanych punktów ECTS. W przypadku odwołującej okazało się zresztą, że ten swoisty „kredyt zaufania” został szybko i rzetelnie spłacony, skoro już dnia 1 czerwca 2015 r. odwołująca zakończyła uzyskiwanie zaliczeń i zdawanie egzaminów z semestru VI i jej wpis na semestr VII nabrał charakteru definitywnego.

Mając powyższe na względzie, na podstawie powołanych w uzasadnieniu przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 4 września 2014 r., w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do renty rodzinnej na okres do zakończenia ostatniego (IV) roku studiów – punkt 1. sentencji wyroku.

W konsekwencji, Sąd zmienił również zaskarżoną decyzję z dnia 2 kwietnia 2015 r. w ten sposób, że nie wstrzymał wypłaty renty rodzinnej – punkt 2. sentencji wyroku.

/-/ Maciej Nawrocki